

Pierwsze posiedzenie Rady Naukowej Muzeum Leśnictwa

Dzień 26 IX 1977 r. będzie zapewne pamiętną i ważną datą w dziejach tworzenia ogólnopolskiego Muzeum Leśnictwa. Tego dnia odbyło się w Gołuchowie pierwsze — inauguracyjne posiedzenie Rady Naukowej Muzeum Leśnictwa (w budowie) w Gołuchowie, woj. kaliskie, powołanej zarządzeniem nr 34 naczelnego dyrektora Lasów Państwowych z 1 IX 1977 r., w nawiązaniu do zarządzenia nr 10 naczelnego dyrektora Lasów Państwowych z 16 II 1976 r. w sprawie utworzenia komórki do spraw organizacji muzeum w Gołuchowie. Rada Naukowa została powołana jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach przygotowania działania Muzeum. W zarządzeniu stwierdzono również, że: „Z chwilą uruchomienia działalności wystawienniczej Muzeum — Rada Naukowa powołana zostanie w trybie art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 15 II 1962 r. o ochronie dóbr kultury i muzeach (Dz. U. nr 10, poz. 48)”¹

W skład Rady Naukowej weszły następujące osoby:

1. Prof. dr hab. Bohdan Kiełczewski, AR w Poznaniu — jako przewodniczący Rady,
 2. Dyrektor OZLP w Poznaniu — jako zastępca przewodniczącego,
 3. Dr wet. Andrzej Wasilewski, wicewojewoda kaliski — jako zastępca przewodniczącego,
 4. Dr inż. Kazimierz Ratajszczak, zast. dyr. OZLP w Poznaniu — jako sekretarz Rady,²
- oraz jako członkowie Rady:
5. Doc. dr hab. Eugeniusz Bernadzki, SGGW-AR, sekretarz Komitetu Nauk Leśnych PAN,
 6. Prof. dr Stefan Białobok, dyrektor Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku,
 7. Prof. dr Józef Broda, AR w Poznaniu,
 8. Prof. dr Jerzy Fabijanowski, AR w Krakowie,
 9. Doc. dr Stanisław Fiołek, em.pracownik IBL,
 10. Doc. dr Jerzy Józefaciuk, SGGW-AR, przedstawiciel SITLiD,
 11. Mgr inż. Maria Król, sekretarz KW PZPR w Kaliszu,
 12. Prof. dr Kazimierz Malinowski, dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu,

¹ W cytowanej Ustawie jest powiedziane (art. 53 ust. 1 i 3), że „W muzeach o specjalnym znaczeniu ... działa rada muzealna”, która „jest organem doradczym i opiniodawczym dyrektora muzeum”.

² Zarządzeniem nr 13 nacz. dyr. Lasów Państwowych z 30 III 1978 r. dokonano zmian w składzie Rady Naukowej. Dr inż. Ratajszczak — dyr. OZLP w Poznaniu został powołany na z-cę przewodniczącego Rady. W skład Rady weszli ponadto: jako sekretarz — dr inż. Alojzy Młynarek z OZLP w Poznaniu, jako członkowie — doc. dr Henryk Kondziela, dyr. nacz. Muzeum Narodowego w Poznaniu i mgr inż. Edmund Niedzielski, p.o. kierownika Zespołu ds. organizacji Muzeum.

13. Mgr inż. Tadeusz Orzeszek, zast. Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych,

14. Doc. dr hab. Zygmunt Patalas, dyrektor IBL,

15. Prof. dr hab. Andrzej Szujewski, prorektor SGGW-AR,

16. Mgr inż. Mieczysław Wojda, dyrektor Dep. Ochrony Przyrody MLiPD,

17. Prof. dr hab. Teofil Wojterski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,

18. Prof. dr hab. Antoni Żabko-Potopowicz, przedstawiciel PTL.

Zgodnie z § 3 zarządzenia nr 34 „Rada naukowa rozpatruje problemy związane z kierunkami działalności muzeum, a w szczególności:

- 1) inicjuje kierunki rozwoju i działalności muzeum,
- 2) inicjuje i opiniuje podejmowane przez muzeum prace o charakterze naukowym,
- 3) opiniuje założenia i tematykę wystawiennictwa,
- 4) dokonuje oceny przygotowanych do wystawienia muzealiów,
- 5) czuwa nad powiązaniem prac o charakterze naukowym z zadaniami ekspozycyjnymi muzeum,
- 6) opiniuje plany i programy doskonalenia zawodowego kadry muzeum,
- 7) opiniuje wnioski o powołanie pracowników na stanowiska naukowo-badawcze w muzeum,
- 8) rozpatruje i ocenia projekty planów działalności muzeum,
- 9) wypowiada się w innych istotnych sprawach dotyczących muzeum”.

W posiedzeniu Rady Naukowej 26 IX 1977 r. wzięło udział 11 członków Rady oraz 3 osoby delegowane w zastępstwie, a także naczelny dyrektor Lasów Państwowych — mgr inż. Andrzej Nowakowski i zaproszeni goście, w tym I sekretarz KW PZPR w Kaliszu, mgr Jerzy Kusiak.

Posiedzenie miało — w pierwszej części — uroczysty charakter, a odbywało się w jednej z sal zamku w Gołuchowie, będącego filią Muzeum Narodowego w Poznaniu. Obrady zajął dyr. A. Nowakowski, który w dłuższym wystąpieniu omówił m. in. zasługi PTL w staraniach o utworzenie Muzeum, w tym szczególnie zasługi mgra inż. Stanisława Smólskiego i prof. dra A. Żabko-Potopowicza oraz doc. dra S. Fiołka, który od blisko 10 lat wkłada ponadto ogromny wysiłek w gromadzeniu zbiorów do Muzeum. Dyr. Nowakowski stwierdził również, że pierwszym kompleksem zadań Rady Naukowej Muzeum Leśnictwa jest stworzenie koncepcji Muzeum.

Okolicznościowe przemówienia wygłosili: przewodniczący Rady — prof. B. Kiełczewski, I sekretarz KW PZPR w Kaliszu — mgr J. Kusiak, przedstawiciel PTL — prof. A. Żabko-Potopowicz i doc. S. Fiołek.

Prof. Żabko-Potopowicz stwierdził m. in., że podstawowe znaczenie dla sprawy Muzeum ma ukształtowanie się wśród leśników i ogólnie w społeczeństwie przekonania o potrzebie istnienia Muzeum Leśnictwa. Od kilkunastu lat działa w tym kierunku PTL, ale realizacja możliwa jest jedynie dzięki życzliwości i poparciu MLiPD oraz NZLP, a zwłaszcza dyr. Nowakowskiego.

Następnie uczestnicy obrad zapoznali się pokrótce z obiektami, które

mają służyć Muzeum Leśnictwa oraz z Arboretum leśno-dendrologicznym, które jest największe w Polsce i zajmuje ponad 162 ha, z czego ponad 50 ha przypada na założony w połowie XIX w. właściwy park dendrologiczny, a ponad 100 ha stanowi las obejmujący wiele typów siedliskowych. Do części leśnej Arboretum przylega zwierzyniec, przystosowany do celów zwiedzania. Bytuje w nim obecnie 5 żubrów, w tym 1 cielę urodzone w Gołuchowie.

Popołudniowa część obrad miała charakter roboczej dyskusji. Zapoczątkował ją referat zast. dyr. OZLP w Poznaniu dra K. R a t a j s z c z a k a.³ Wnioski wysunięte w referacie zostały jednomyślnie przyjęte, a w skład prezydium Rady Naukowej weszły następujące osoby: prof. B. K i e ł c z e w s k i, dr A. W a s i l e w s k i, dyrektor OZLP w Poznaniu (aktualnie vacat — po śmierci dra B. M i k s t a c k i e g o), dr K. R a t a j s z c z a k, prof. S. B i a ł o b o k, prof. J. B r o d a, prof. A. M a l i n o w s k i.

W dyskusji jako pierwszy zabrał głos doc. S. F i o ł e k, który przedstawił swoje uwagi dotyczące organizacji Muzeum, wynikające z blisko dziesięcioletniej działalności w tym zakresie. Postulował m. in. szeroką rozbudowę działów przyrodniczych Muzeum jak również powiązanie z takimi dziedzinami jak muzyka, farmacja i in.

Przemawiali również w dyskusji m. in. członkowie Rady Naukowej: mgr T. O r z e s z e k, prof. S. B i a ł o b o k, prof. J. B r o d a i prof. A. S z u j e c k i. Poparli oni zasadniczo koncepcję przedstawioną przez dra R. R a t a j s z c z a k a.

Działy przyrodnicze Muzeum nie muszą być specjalnie rozbudowane, ze względu na istnienie wielu muzeów przyrodniczych. Naczelnym hasłem Muzeum może być praca w lesie w ujęciu historycznym. Postulowano (prof. B r o d a) wyodrębnienie działu ukazującego udział leśników w walkach zbrojnych i w ruchu oporu w okresie II wojny światowej. Przy organizacji Muzeum powinno się wykorzystać doświadczenia leśników pracujących już w muzeach (np. w parkach narodowych).

Na zakończenie zabrał głos dyrektor mgr A. N o w a k o w s k i, który podkreślił rozpoczęcie nowego, ważnego etapu w powstawaniu Muzeum Leśnictwa. Stwierdził również, że dotychczasowa komórka ds. organizacji Muzeum w Gołuchowie, działająca w ramach OZLP w Poznaniu za pośrednictwem nadleśnictwa, może zostać z dn. 1 I 1978 r. przekształcona w jednostkę pod nazwą Muzeum Leśnictwa (w budowie), podporządkowaną bezpośrednio OZLP w Poznaniu.

Całodniowy pobyt członków Rady Naukowej i zaproszonych gości w Gołuchowie przebiegał w atmosferze niezwyklej serdeczności i gościnności ze strony władz woj. kaliskiego, gospodarzy obiektów w Gołuchowie oraz OZLP w Poznaniu. Dobre wrażenie musiały również wywrzeć: prawdziwe zaangażowanie i pasja oraz widoczne efekty działalności osób związanych z organizacją Muzeum Leśnictwa w Gołuchowie. Wskazuje to na realność spełnienia, od wielu dziesiątków lat przejawianych, dążeń leśników polskich do utworzenia ogólnokrajowego muzeum leśnictwa.

Bohdan Szymański
sekretarz Komisji Historii Leśnictwa
Polskiego Towarzystwa Leśnego

³ Referat jest zamieszczony w tym samym numerze „Sylwana”.